

Az elektronikus aláírás alkalmazás az egészségügyi ellátásban

Vonatkozó jogszabályok

- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 15.§ (4) é (5) bekezdés
- az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) 17.§
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)
- Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: eIDAS rendelet) 26. cikk

Jognyilatkozat írásbeliségének követelményei

- A Ptk. 6:7. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint, amennyiben a Ptk. eltérően nem rendelkezik, *a jognyilatkozat akkor minősül írásba foglaltnak, ha jognyilatkozatát a nyilatkozó fél aláírta.*
- A 6:7. § (3) bekezdése technológia semleges feltételeket szab a hagyományos írásba foglalástól különböző módon megtett jognyilatkozatok írásbeli minőségének megállapításához, amikor úgy rendelkezik, hogy *írásba foglaltnak kell tekinteni a jognyilatkozatot akkor is, ha annak közlésére a jognyilatkozatban foglalt tartalom változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas formában kerül sor.*

E feltételeknek az eIDAS rendeletben szabályozott elektronikus aláírások a hozzá tartozó azonosítási eljárásokkal és szolgáltatásokkal megfelelnek.

eIDAS rendelet 26.cikk:

6. cikk

A fokozott biztonságú elektronikus aláírásra vonatkozó követelmények

A fokozott biztonságú elektronikus aláírásnak az alábbi követelményeknek kell megfelelnie:

- a) kizárólag az aláíróhoz köthető;
- b) alkalmas az aláíró azonosítására;
- c) olyan, elektronikus aláírás létrehozásához használt adatok felhasználásával hozzák létre, amelyeket az aláíró nagy megbízhatósággal kizárólag saját maga használhat;
- d) olyan módon kapcsolódik azokhoz az adatokhoz, amelyeket aláírtak vele, hogy az adatok minden későbbi változása nyomon követhető.

E-ügyintézési tv. 17.§

17. § (1) Ha jogszabály valamely nyilatkozat tekintetében nem elektronikus ügyintézés esetében írásbeli nyilatkozatot követel meg, annak az elektronikus kapcsolattartás során alkalmazott jognyilatkozat megfelel, ha

- a) a nyilatkozattevő elektronikus azonosítása a 18. § (2) bekezdésében foglaltak szerint történik, és

b) biztosított, hogy a kézbesített elektronikus dokumentum megegyezik a nyilatkozattevő által jóváhagyott dokumentummal.

(2) Törvény vagy eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet az (1) bekezdéstől eltérő nyilatkozatok tekintetében is rendelkezhet úgy, hogy annak joghatásai az írásbeli nyilatkozat joghatásaival megegyeznek.

(3) Az (1) bekezdés szerinti elektronikus nyilatkozatnak az e törvény és végrehajtási rendelete szerinti feltételeknek megfelelő kézbesítési szolgáltatás útján történő

a) elküldésének a joghatásai megegyeznek az írásba foglalt nem elektronikus nyilatkozat postára adásának a joghatásaival,

b) kézbesítésének a joghatásai megegyeznek az írásba foglalt nem elektronikus nyilatkozat benyújtásának, kézbesítésének vagy közlésének a joghatásaival.

(4) Ha jogszabály nem zárja ki, az azonosított ügyfél által hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton megtett nyilatkozat joghatásai megegyeznek a nem elektronikus úton szóban megtett nyilatkozat joghatásaival.

(5) Ha jogszabály valamely nyilatkozat megtételét nem köti valamely kapcsolattartási mód alkalmazásához, az e törvényben foglaltaknak megfelelően bármely elektronikus úton megtett nyilatkozat joghatásai megegyeznek a nem elektronikus úton megtett nyilatkozat joghatásaival.

Kúria Tanácsadó Testületének álláspontja

A Kúria Tanácsadó Testület többségi álláspontja szerint minden esetben meg állapítani, hogy az adott közlési forma az adott körülmények között megfelelt a Ptk. 6:7.§ (3) bekezdésében foglalt feltételeknek. A Ptk. 6:7.§ (3) bekezdésében foglalt rendelkezés ugyanis a valódiság és hamisíthatatlanság követelményét nem szabályozza, és nem várja el a nyilatkozat abszolút hamisíthatatlanságát ahhoz, hogy az írásbeli nyilatkozatnak minősüljön. Ennek a követelménynek elvileg bármilyen fizikai formában megjelenített közlési forma megfelelhet. Ezért a nem hagyományos és nem az E-ügyintézési törvény 17.§-ában (az eIDAS rendelet 26. cikkében) szabályozott írásbeli alakszerűség mellett tett jognyilatkozatok alakosságának minősítése attól függ, hogy **a vizsgált nyilatkozattételi és közlési forma az adott esetben alkalmas-e a tartalom változatlan visszaidézésére, továbbá a nyilatkozatot tevő személyének és a nyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására.**

A Tanácsadó Testület tagjainak kisebbségi álláspontja szerint a 6:7. § (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek a hagyományos írásbeli forma, továbbá az E-ügyintézési. tv. 17.§-ában (az eIDAS rendelet 26. cikkében) szabályozott írásbeli alakszerűség felel meg. E vélemény szerint az elektronikus úton tett jognyilatkozat akkor tesz eleget az írásbeliség követelményének, ha azt e rendelkezéseknek megfelelően elektronikusan aláírják. Nem tartja elfogadhatónak továbbá, hogy ugyanazon formában tett elektronikus jognyilatkozat – például az e-mail – egyik esetben megfelel az írásbeliség követelményének, más esetekben viszont azt nem elégíti ki.

Elektronikus aláírás fajtái:

Az **elektronikus aláírás** a gyakorlatban ez a típusú aláírás a legismertebb, vagyis amikor egy érintő kijelzőn az ujjal vagy speciális tollal ugyan úgy alá kell írni, mint, a papíron. Ez önmagában nem kevésbé hiteles, de nem is több, mint a kézi aláírás. Léteznek minősített változatai, amelyek tudják erősíteni az aláírás hitelét, ugyan úgy, mint a hagyományos kézi szignó esetén a tanúk vagy a közjegyző, de az elektronikus aláírás esetén többnyire ezek is valamilyen elektronikus megoldású minősítések.

A **digitális aláírás** kifejezés *egy változata az elektronikusoknak*, de mindenképpen ez a szűkebb kategória. Külső szolgáltató által kibocsájtott (PKI) hitelesítéssel működik, tehát ez már egy minősített változata az elektronikus aláírásnak.

A biometrikus aláírás

Ez a típus írja körbe legprecízebben az elektronikus aláírások leggyakoribb változatát, vagyis amikor valamilyen módon a kézi aláírást digitálisan készítik el.

A biometrikusan tett aláírás lényege, hogy a technológiai berendezéseken készül számos kiegészítő adat jön létre, amelyeket ezek a rendszerek tárolnak és garantált módon társítana az aláírt dokumentumhoz. Egy elektronikusan aláírt és csak elektronikusan létező dokumentum olyan szabad szemmel nem látható adatokat is tartalmaz, amelyek a hitelességet tudják igazolni.

A biometrikus aláírás a hétköznapi életben leggyakrabban használt elektronikus aláírás típus, amely teljesen azonos mértékben elfogadott, a papíron, tollal történő aláírással. Egy biometrikusan aláírt dokumentum nem lesz kevésbé hiteles és nem lesz nehezebben felhasználható jogvitákban mint más hagyományos papíralapú. A bizonyító ereje nem magasabb, de könnyebben és pontosabban igazolható az aláírás hitelessége, de jogi minősítése nem magasabb a legegyszerűbb kézi aláírásnál. Amennyiben valaki magasabb jogi garanciát kíván, annak akár papír-, akár elektronikus alapon a minősítések különböző változatait kell választania, ezek a rendelői intézményekben, betegdokumentáció készítésében nem indokoltak.

Garancia:

Akár a hagyományos papíralapú, akár az elektronikus aláírás arra szolgál, hogy a vele hitelesített dokumentumot a valódi aláíró ne tagadhassa, valamint a dokumentumot ne lehessen hamisítani. Ehhez kell megfelelő garanciát biztosítani, erre megoldás az időbélyeg használata.

Az időbélyeg jelenti magát a hitelesítést. Az aláírás pillanatában jelzett időpont egy kis matricaként rákerül a dokumentumra. Ez egy szabvány-rendszer, amelyben a megjelölt időpontban vizsgált dokumentumot tekintik a számítógépek eredetinek. Azzal összehasonlítva lehet megállapítani, hogy később változott-e (belenyúltak-e, hamisították-e) a dokumentumot, vagy az első, eredeti példánnyal megegyező. Az időbélyeget az állami engedéllyel rendelkező cégek adhatják ki, az egészségügyi szolgáltatók pedig tőlük vásárolhatják meg és használhatják fel. Az időbélyegnek darabonkénti ára van.

Dr. Császár Katalin